

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nová podoba Benchmarkingu knihoven

Statistika kultury 2030

Vít Richter

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz

26. 2 2025

Základní údaje o projektu Benchmarking knihoven

- Zahájení projektu – 2005 – Národní knihovna ČR, spolupráce s NIPOS
- Rok 2012 – do projektu vstupují slovenské knihovny
- **Vytvoření databáze pro analýzu dat statistických dat**
- Kategorizace knihoven
- Výběr indikátorů pro vzájemné porovnávání, definice
- Metodika srovnávání výkonů knihoven
- Spolupracuje cca 500 knihoven – krajské, městské, obecní + knihovny SR
- Elektronická konference MERENI, semináře, workshopy, metodická pomoc
- **Rok 2023 NIPOS vytvoření nového systému – propojení s databází statistiky**

Co umožňuje nová databáze

- Výpočet výkonových indikátorů z vložených statistických dat
- **Přepočet na obyvatele, návštěvníka, registrovaného uživatele**
- Výběr dat podle typu knihovny
- Výběr dat podle počtu obyvatel v místě knihovny
- Zjištění minimálních, průměrných a maximálních hodnot indikátorů pro jednotlivé kategorie knihoven + hodnota mediánu
- Vzájemné porovnávání výkonových indikátorů až 8 vybraných knihoven
- Sledování trendů jednotlivých indikátorů od r. 2012
- Porovnávání s celostátními průměry
- Přepočet finančních údajů – Kč a EUR

5 kroků benchmarkingu knihoven

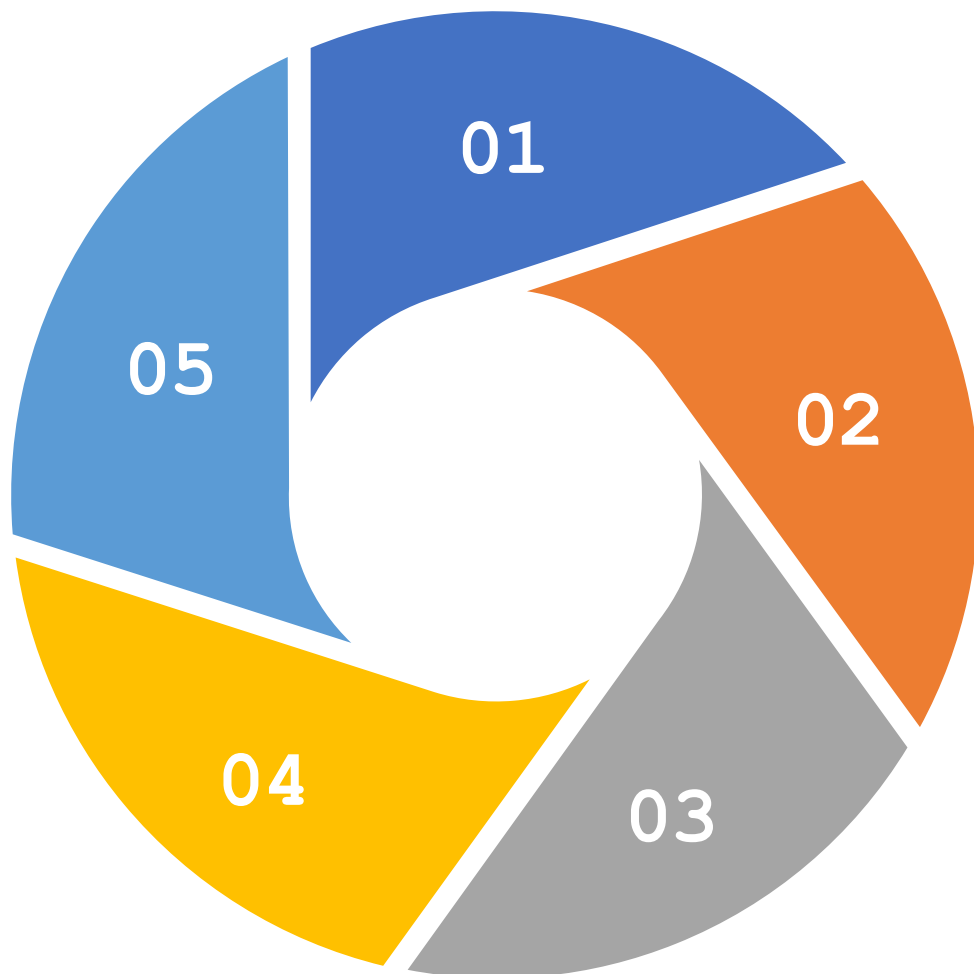
Průběžné hodnocení činnosti knihovny

M Ě Ř Í M E V Ý S L E D K Y

.Opětné hodnocení vlastní činnosti, měříme dosažené výsledky

U Č Í M E S E O D N E J L E P Š Í H O

Napodobení vynikajících výsledků, změna postupů a využití zkušeností.

ANALÝZA KN HO V N Y

Analýza činnosti knihovny, využití statistických dat, financování knihovny, analýza faktorů, které ovlivňují služby.

KN HO V N Y K E S R O V N Á N Í

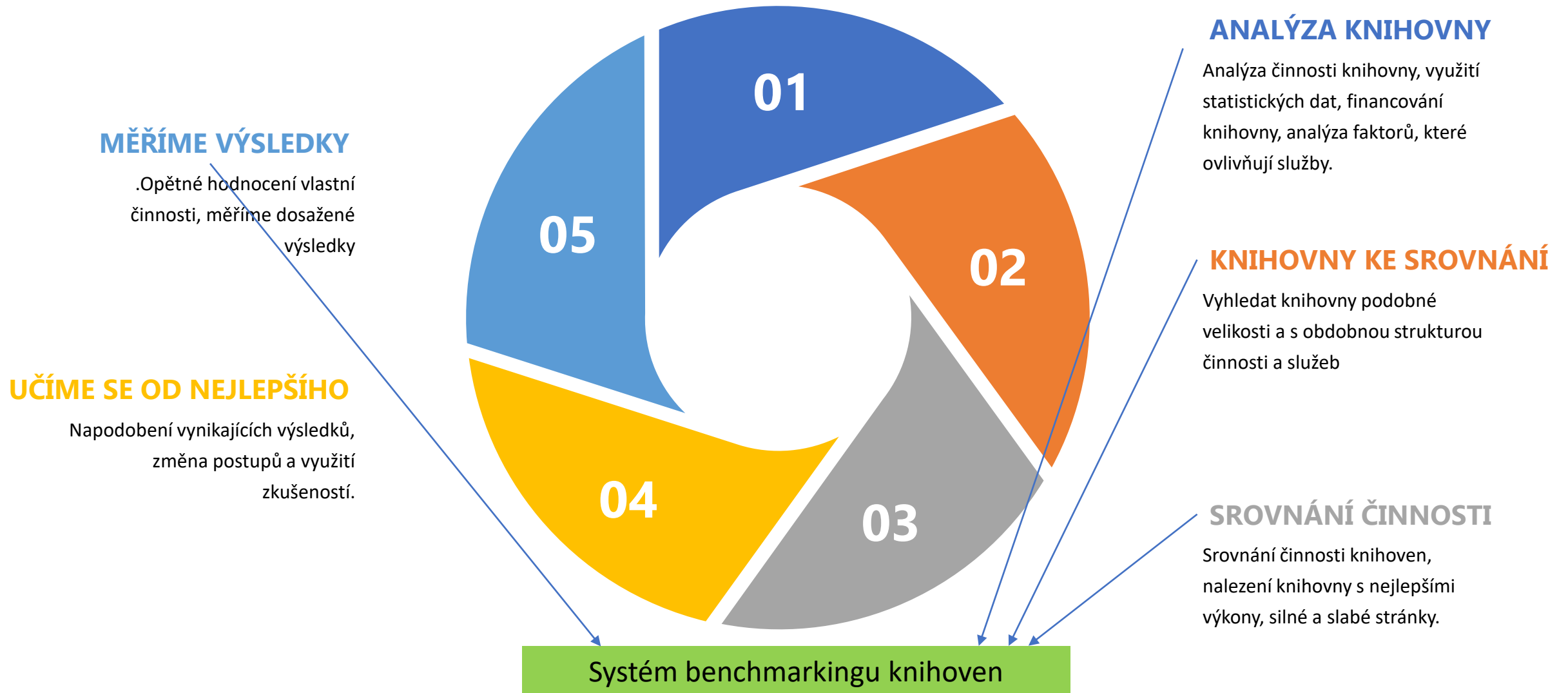
Vyhledat knihovny podobné velikosti a s obdobnou strukturou činnosti a služeb

S R O V N Á N Í Č I N N O S T I

Srovnání činnosti knihoven, nalezení knihovny s nejlepšími výkony, silné a slabé stránky.

5 kroků benchmarkingu knihoven

Průběžné hodnocení činnosti knihovny

5 kroků benchmarkingu

Průběžné hodnocení činnosti knihovny

Kategorizace knihoven

Komu je benchmarking určen?

- Benchmarking je otevřen všem veřejným knihovnám (cca 5 200)
- Největší přínos může mít ve větších knihovnách – kvalita dat
- **Podmínka:** schopnost poskytnout kompletní data pro srovnávání (zejména ekonomická)

Srovnáváme knihovny v různé velikosti

Krajské knihovny bez městské funkce
Krajské knihovny s městskou funkcí
Do 1000 obyvatel
Od 1001 do 3000 obyvatel
Od 3001 do 5000 obyvatel
Od 5001 do 10000 obyvatel
Od 10001 do 20000 obyvatel
Od 20001 do 40000 obyvatel
Více než 40000 obyvateli

Vycházíme z předpokladu, že knihovny působící v obci s určitým počtem obyvatel, poskytují obdobné služby

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Využíváme data z ročního výkazu Kult (MK)12-01

**Ministerstvo kultury, POB 119
120 21 PRAHA 2
Výplňný výkaz doručte do 17. 2. 2025**

**Roční výkaz o knihovně
za rok 2024**

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2024. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Údaje jsou za spolupráce:

Název zpravodajské jednotky (včetně obecněsta působení)
IČO: Evid. č. knihovny na MK:

Adresa
Telefon
Kraj
www stránky ZJ
E-mail

Název zřizovatele (vyplní se sídlem)
Velikost obsluhované populace *
Bezbariérový přístup (označte X) Ano Ne

* Obsluhovaná populace = počet osob ve věku 15 a více let, kteří obývají samostatně žijící nebo sdílejší dům včetně sítě a jsou členem domácnostního hospodářství, pro nějž zřizovatel je vylučován ze statistiky k 31. 12. (viz: www.mvcr.cz/rozsahstatistiky/pocet-obyvatele-v-obcisti.aspx)

I. KNIHOVNÍ FOND

a	C. F.	1	2	Celkem
Stav knižního fondu celkem k 31. 12. min. roku	0101			
Knihovni jednotky celkem k 31. 12. sledovaného roku * (součet ř. 0102 až 0103)	0102			
knihovní literatura	0103			
česká literatura	0104			
německá literatura	0105			
mikrografické dokumenty	0106			
kartografické dokumenty	0107			
slušné hudby	0108			
zvukové	0109			
zvukové obrazové	0110			
obrazové	0111			
elektronické dokumenty	0112			
jiné	0113			
Počet exemplářů tisků dočasného periodika	0114			
Počet knihovních jednotek ve vědomém výběhu	0115			
Přílohy *	0116			
Liberty *	0117			

II. UŽIVATELÉ

a	C. F.	1	2	Celkem
Registrace uživatelů ve sledovaném období	0201			
Z toho registrovaní uživatelé do 15 let	0202			
Návštěvnost celkem (fyzická + online, ř. 0204 + ř. 0205)	0203			
Návštěvnost knihovny (fyzická návštěva, součet ř. 0204 až 0206)	0204			
návštěvnost celkem	0205			
návštěvnost využívající internet v knihovně	0206			
návštěvnost komunálních komunitních a veřejnostních akcí pro veřejnost	0207			
návštěvnost vzdělávacích akcí	0208			
návštěvnost ostatních akcí, kde knihovna není hlavním pořadatelem	0209			
Návštěvnost online služeb (součet ř. 0205 + 0207 + 0211 + 0212 + 0213)	0210			

Kult (MK) 12-01
Schváleno CSU pro Ministerstvo kultury
CV 87/24 ze dne 14. 09. 2023

a	C. F.	1	2
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 1	0301		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 2	0302		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 3	0303		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 4	0304		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 5	0305		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 6	0306		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 7	0307		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 8	0308		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 9	0309		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 10	0310		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 11	0311		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 12	0312		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 13	0313		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 14	0314		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 15	0315		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 16	0316		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 17	0317		
Operativní výkaz celku ř. 210 0000 ř. 18	0318		

III. VÝPŮJČKY

a	C. F.	1	2	Celkem
Výpůjčky celkem (fyzická + online, ř. 0302 + 0303)	0301			
Výpůjčky fyzických dokumentů celkem (součet ř. 0302 až 0316)	0302			
národní literatura dospělým uživatelům (inlay)	0303			
česká literatura dospělým uživatelům (inlay)	0304			
národní literatura dětem (inlay)	0305			
česká literatura dětem (inlay)	0306			
výpůjčky periodik	0307			
rakusky	0308			
mikrografické dokumenty	0309			
kartografické dokumenty	0310			
slušné hudby	0311			
zvukové	0312			
zvukové obrazové	0313			
obrazové	0314			
elektronické dokumenty	0315			
jiné	0316			
Přeznění výpůjčky evidované (ř. 0302) *	0317			
Prodávace (ř. 0303) *	0318			

IV. DALŠÍ ÚDAJE

a	C. F.	1	2	Celkem
Knihovna vyjímá tituly v rámci svého fondu	0401			
počet požadavků	0401			
počet skladně vyřazených požadavků	0402			
počet požadavků	0403			
počet skladně vyřazených požadavků	0404			
počet požadavků	0405			
počet skladně vyřazených požadavků	0406			
počet požadavků	0407			
počet skladně vyřazených požadavků	0408			
počet požadavků	0409			
počet skladně vyřazených požadavků	0408			
Výměnné fondu	0409			
počet svazků	0409			
počet svazků	0410			
Vzdělávání knihovnou (pro knihovnický vědní RF, akce organizované v rámci knihovny)	0411			
Počet vzdělávacích odborných zaměstnanců knihovny (součet zaměstnanců, kteří se vzdělávají k 31. 12.)	0412			
Počet vzdělávacích odborných zaměstnanců knihovny (součet zaměstnanců, kteří se vzdělávají k 31. 12.)	0413			
Počet odborných zaměstnanců (fyzické osoby)	0414			
Počet odborných zaměstnanců (fyzické osoby)	0415			
Kultura, komunita a veřejnost akce pro veřejnost (ř. 0413 online (virtuální) kulturní, komunitní a veřejnost akce pro veřejnost)	0416			
Kultura, komunita a veřejnost akce pro veřejnost (ř. 0413 online (virtuální) kulturní, komunitní a veřejnost akce pro veřejnost)	0417			
z ř. 0417 online (virtuální) vzdělávací akce pro veřejnost	0418			

**Efektivní využití
vložených dat**

Benchmarking knihoven

Přihlašovací jméno Přihlašovací jméno Heslo Heslo [Přihlásit](#)

Při ztrátě hesla klikněte [zde](#)

Pokud nemáte přiděleno heslo [vyplňte krátký formulář](#)

[Vstoupit anonymně](#)

Věřejnosti se zájem o data z oblasti veřejných knihoven je umožněn anonymní přístup do databáze benchmarking knihoven a databáze vyhodnocování plnění standardů veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS). V této úrovni jsou k dispozici pouze agregovaná data vycházející z ročních výkazů o knihovnách Kult (MK) 12-01.

Anonymní přístup je zatím v testovací verzi. Data nezahnují všechny šetřené knihovny výkazem Kult (MK) 12-01, neshodují se s oficiální statistikou NIPOS a nejsou určena ke zveřejnění!

Provozuje NIPOS ve spolupráci s Národní knihovnou.

Využíváme 45 indikátorů – zdroj statistika KULT

I. Podmínky pro činnost knihovny

1. Knihovní fond na 1000 obyvatel
2. % obnovy knižního fondu
3. Přírůstky na 1000 obyvatel
4. Periodika na 1000 obyvatel
5. Internetové stanice na 1000 obyvatel
6. Plocha knihovny pro uživatele v m2 na 1000 obyvatel
7. Studijní místa na 1000 obyvatel
8. Pracovníci na 1000 obyvatel
9. Pracovníci na 1000 registrovaných čtenářů
10. Pracovníci na 1000 návštěvníků
11. Roční provozní doba na 1000 obyvatel
12. % roční provozní doby z celkové kapacity
13. Počet hodin pro veřejnost týdně
14. % výdajů na knihovnu z celkových výdajů zřizovatele

Nabídka

II. Uživatelé, služby

15. Registrovaní čtenáři - % z ob.
16. Registrovaní čtenáři do 15 let populace mládeže do 15 let
17. Počet návštěv na jednoho obyvatele
18. Počet návštěv na 1 provozní hodinu
19. Počet virtuálních návštěv na obyvatele
20. % návštěvníků internetu z celkového počtu návštěvníků
21. Počet (absenčních) výpůjček na obyvatele
22. Počet výpůjček na registrovaného čtenáře
23. Obrat knihovního fondu
24. Kulturní a vzdělávací akce na 1000 obyvatel
25. Internetové služby
26. Kladně vyřízené požadavky MVS na 100 reg. uživatelů
27. % návštěvníků fyzických kulturních a vzdělávacích akcí
28. % návštěvníků online kulturních a vzdělávacích akcí
29. Výpůjčky beletrie pro dospělé/reg. uživatel
30. Výpůjčky naučné literatury pro dospělé/dospěl reg. uživatel
31. Výpůjčky beletrie pro děti/uživatel
32. Výpůjčky naučné literatury pro děti/uživatel
33. Výpůjčky periodik/uživatel
34. E-výpůjčky/reg. uživatel

**Využití,
služby**

III. Financování, výdaje, efektivita

35. Provozní výdaje na 1 návštěvu
36. Celkové provozní náklady v přepočtu/obyvateů
37. Náklady na pořízení knihovního fondu (tradiční dokumenty)/obyvatel
38. Náklady na nákup licencí na el. inf. zdroje/obyvatel
39. Náklady na pořízení knihovního fondu (tradiční dokumenty)/výpůjčka
40. % čistých provozních nákladů
41. % nákladů na pořízení knihovního fondu
42. % osobních nákladů z celkových provozních nákladů
43. % získaných dotací a grantů
44. % vlastních příjmů na celkovém rozpočtu
45. Investiční výdaje na 1000 obyvatel

**Financování,
efektivita**

Vstup dat

Vstupní formulář 2023

Vybraný rok

2023

Ve formuláři zkontrolujte vybrané údaje ze statistického výkazu KULT za rok 2023 a některé další údaje doplňte. Pro zjednodušení je v závorce u každého políčka uvedeno číslo řádku z výkazu Kult (MK) 12-01 za rok 2023. Pokud není číslo uvedeno, nejedná se o údaj z výkazu. Knihovny, které vykonávají regionální funkce (RF), prosíme o odečtení všech výkonů souvisejících s RF a úpravu údajů.

Obsluhovanou populaci, respektive počet obyvatel a počet dětí do 15 let uvádějte podle databáze MV ČR. Od roku 2016 se k údaji o počtu obyvatel přičítá počet cizinců s realizovaným pobytem (trvalý a přechodný), který je zjistitelný také v databázi MV ČR.

Všechny číselné údaje uvádějte zaokrouhlené na celá čísla. Na dvě desetinná místa oddělená čárkou uvádějte pouze Počet zaměstnanců (přepočtený stav)!

Knihovna

Evidenční číslo knihovny	<input type="text" value="2 191"/>
Název knihovny	<input type="text" value="Knihovna a Muzeum Aš, příspěvková org"/>
Město/obec	<input type="text" value="Aš"/>
Kraj	<input type="text" value="Karlovarský kraj"/>
Webová stránka knihovny	<input type="text" value="https://www.knihovna-as.cz/"/>

Data knihovny

Ke schválení

Zapojené knihovny

Srovnávání

Standardy

Trendy

Celkové trendy

O projektu

Nipos MK (Admin) - Odhlásit

Rok

2023

Typ knihovny

vše (městské, obecní, krajské)

Obsluhovaná populace

10 001 - 20 000 obyvatel

Územní členění

vše (Celá ČR + SR)

Měna

EUR

ZOBRAZIT

Vyčistit filtr

Filtrovaných subjektů: **74** z celkem 524 zpravodajských jednotek

Export dat

Export dat (včetně indikátorů)

Obec/sídlo	Kraj	Knihovna	Populace	Souhlas	Vyplněno	Uživatelé	Akce
Aš	Karlovarský kraj	Knihovna a Muzeur	13 580	Ano	Rozpracováno	reditel@knihovna-a	Formulář Údaje
Bánovce nad B	Trenčiansky kraj	Mestská knižnica L.	16 359	Ano	✓ Vyplněno	kniznica@kulturabr	Formulář Údaje
Benešov	Středočeský kraj	Městská knihovna E	16 448	Ano	Rozpracováno	reditelka@knihovna: detske@knihovna-l	Formulář Údaje
Beroun	Středočeský kraj	Městská knihovna E	18 989	Ano	✓ Vyplněno	reditelka@knihovna:	Formulář Údaje
Bruntál	Moravskoslezský kr	Městská knihovna E	15 834	Ano	✓ Vyplněno	knihovnabruntal@s	Formulář Údaje
Bytča	Žilinský kraj	Mestská knižnica	11 535	Ano	✓ Vyplněno	kniznica@bytca.sk	Formulář Údaje
Čáslav	Středočeský kraj	Městské muzeum a	10 128	Ano	Rozpracováno	knihovna@meucasl	Formulář Údaje
Česká Třebová	Pardubický kraj	Městská knihovna Č	15 399	Ano	Rozpracováno	gabriela.bohackova	Formulář Údaje
Český Krumlov	Jihočeský kraj	Městská knihovna v	13 427	Ano	✓ Vyplněno	reditel@knih-ck.cz	Formulář Údaje

Ke schválení

Zapojené knihovny

Srovnávání

Standardy

Trendy

Celkové trendy

O projektu

 Nipos MK (Admin) - Odhlásit

Rok

2023

Typ knihovny

vše (městské, obecní, krajské)

Obsluhovaná populace

10 001 - 20 000 obyvatel

Nastavení souhlasu

Územní členění

vše (Celá ČR + SR)

Měna

EUR

ZOBRAZIT

Vyčistit filtr

Filtrovaných subjektů: **524**

Zobrazit porovnání

Zobrazit grafy

Export dat

I. Podmínky pro činnost knihovny

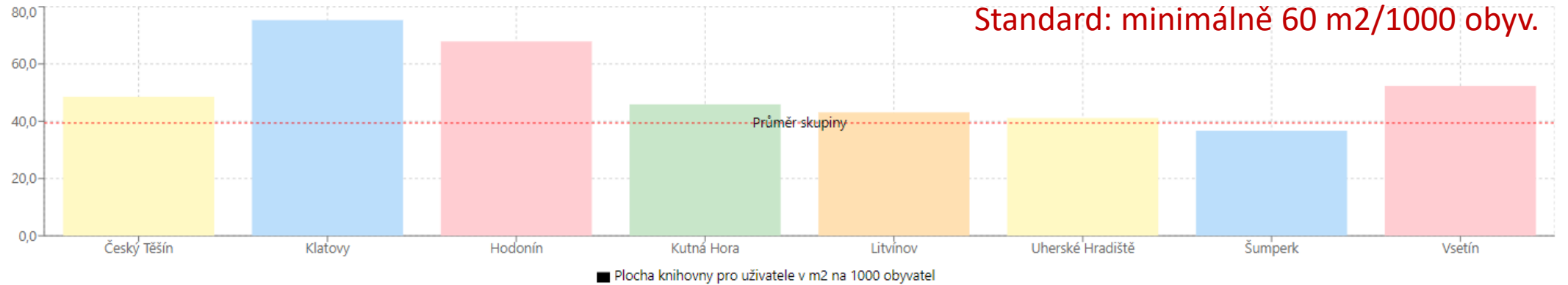
	minimum	průměr	medián	maximum	Celostátní průměr CZ	počet knihoven
1. Objem knihovního fondu na 1000 obyvatel <i>(data)</i>	353,19	5 045,56	4 297,31	40 442,30		
2. % obnovy knižního fondu <i>(data)</i>	0,00	3,65	3,31	23,71		
3. Objem přírůstků na 1000 obyvatel <i>(data)</i>	0,00	165,46	146,12	1 286,16		
4. Počet exemplářů docházejících periodik na 1000 obyvatel <i>(data)</i>	0,00	7,60	5,05	148,00		
5. Počet internetových stanic na 1000 obyvatel <i>(data)</i>	0,00	0,86	0,63	5,88		

Srovnávání 8 knihoven – plocha knihovny, studijní místa

6. Plocha knihovny pro uživatele v m2 na 1000 obyvatel

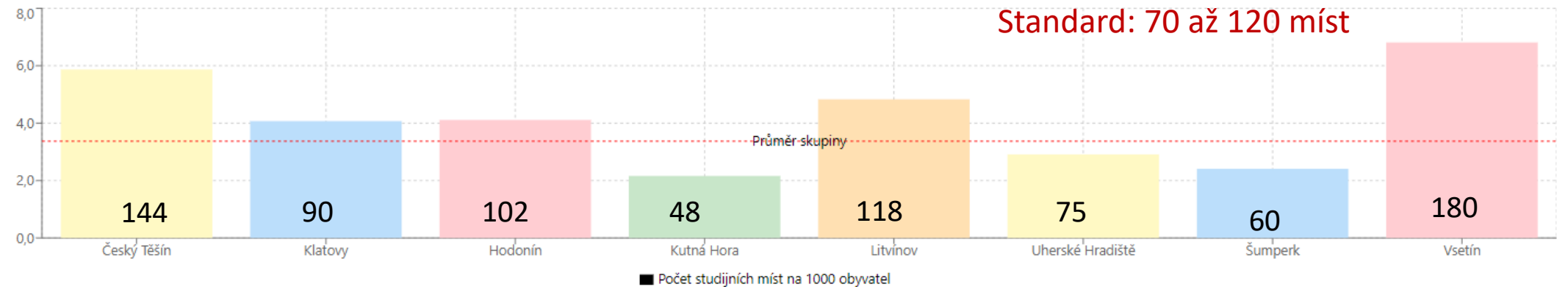
6. Plocha knihovny pro uživatele v m2 na 1000 obyvatel (data)

48,55	75,34	67,87	45,90	43,09	41,13	36,70	52,35	4,27	39,39	36,00	87,26
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------	-------

7. Počet studijních míst na 1000 obyvatel (data)

5,87	4,07	4,11	2,16	4,83	2,91	2,41	6,81	0,31	3,37	2,78	6,81
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

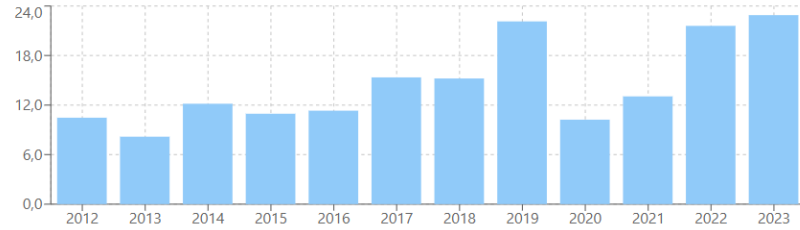

7. Počet studijních míst na 1000 obyvatel

Sledování a srovnávání trendů: kulturní, vzdělávací, komunitní akce na 1 000 obyvatel

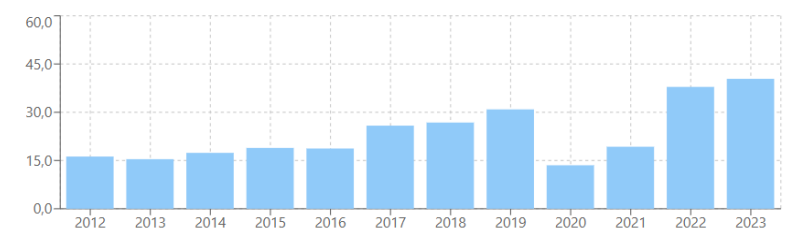
24. Kulturní a vzdělávací akce na 1000 obyvatel	10,47	8,17	12,16	10,95	11,32	15,35	15,22	22,13	10,23	13,05	21,59	22,81
---	-------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Klatovy

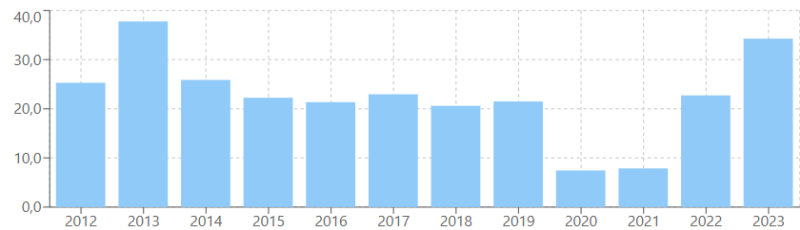
24. Kulturní a vzdělávací akce na 1000 obyvatel	16,23	15,41	17,37	18,91	18,73	25,84	26,80	30,89	13,51	19,28	37,88	40,39
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Hodonín

24. Kulturní a vzdělávací akce na 1000 obyvatel	25,28	37,77	25,87	22,25	21,35	22,95	20,60	21,49	7,45	7,87	22,73	34,21
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	------	-------	-------

Litvínov

24. Kulturní a vzdělávací akce na 1000 obyvatel	18,96	20,27	25,51	23,97	24,94	25,69	28,03	33,12	14,63	21,62	47,50	48,07
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Vsetín

Zvyšuje se počet kulturní, vzdělávacích a komunitních akcí

K čemu je benchmarking užitečný?

- Efektivní využití statistických dat
- Pružná metoda pro srovnávání – možnost zjistit silné a slabé stránky
- Definuje nejlepší výkony
- Dává včasné varování, pokud knihovna zaostává
- Podporuje tvořivé uvažování o vnitřních procesech
- Pomáhá nastavit priority
- Pomáhá rozvíjet spolupráci, navázání nových kontaktů
- Umožňuje získat argumenty a podklady
  - pro změny v knihovně
  - pro zřizovatele – obhájení rozpočtu, získání podkladů rozvoj, výroční zpráva
- Je používán pro hodnocení knihoven v soutěži „Městská knihovna roku...“

Jaké jsou limity benchmarkingu?

- Hodnotí pouze činnosti, které lze vyjádřit kvantitativně
- Zjednodušený pohled na činnost knihovny
- Některé aktivity není schopen vyhodnotit
- Nehodnotí kvalitu služeb
- Odlišná struktura služeb a činností v knihovnách
- Každá knihovna působí v jiném prostředí
  - Demografická struktura
  - Vzdělanostní struktura
  - Struktura zaměstnanosti
  - Spádovost obce
  - Umístění knihovny
  - Pobočky

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Nová podoba Benchmarkingu knihoven

Statistika kultury 2030

Vít Richter

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz

26. 2 2025